

De stilte in bed

Sofie Rozendaal

De stilte in bed

VOLT

Amsterdam · Antwerpen

Copyright © 2019 Sofie Rozendaal
Voor overname kunt u zich wenden tot Uitgeverij Volt.

Omslag bij Barbara
Omslagbeeld Annett Holland / Holland Fotostudio
Foto auteur André Nijenhuis
Binnenwerk Perfect Service

ISBN 978 90 214 1772 1 / NUR 402
www.uitgeverijvolt.nl

Een mens is niemands bezit, maar als we samen zijn ben ik van hem. Hij wil alles. Iedere vezel van mijn lijf, elke geschifte gedachte, het zwartste van mijn ziel. Alles wat ik ooit heb leren verbergen trekt hij open. Om het te zien, te voelen, te bewonderen. Hij moet het allemaal weten. Hoe meer ik mezelf geef, hoe meer hij van me wil.

Met de ogen van een kunstenaar en de handen van een slager botvriert hij zijn begeerte, terwijl ik mijn lichaam en gedachten schaamteloos tentoonspreid. Ik ben de rode doek van de matador, uitdagend wapperend tot de klap van de horens volgt. Hij mag me openrijten en dichtnaaien. Soms grof en ruw, dan weer liefkozend en onvoorwaardelijk toegewijd. Ik drijf op zijn kracht, weet nu pas hoelang ik op de bodem heb gelegen. Hij haalt me naar boven en ik trek hem naar beneden, van zijn onaantastbare troon.

Alles wat kapot was is gemaakt. Alles wat heel was is kapot. Compleet, in duizend scherven. Verover me, bezit me tot in de verste uithoeken van alle windrichtingen. Ik voel me beschermd en beschadigd tegelijk. Als ik in de spiegel kijk en de afdruk van zijn vingers in mijn hals zie staan, herken ik iets in mezelf wat er niet eerder mocht zijn.

1.

Nu

Nadat ik op de koperen bel heb gedrukt kraakt vrijwel onmiddellijk de luidspreker. Ik kijk met ingehouden adem in het schermje ernaast.

‘Dat is keurig op tijd,’ klinkt een goedkeurende stem. ‘Kom binnen.’

Een doordringende zoemer gaat af en laat me geen tijd om te groeten of iets terug te zeggen. Ik duw tegen de deur, struikel bijna over de drempel en stommel een donkere hal binnen. De zware voordeur valt achter me dicht en sluit het warme zomerlicht buiten. Knipperend tegen het duister ontwaar ik een smalle trap, die met een flauwe bocht omhoogloopt. Boven klinkt een piepende deur en ik begrijp dat ik die kant op moet. Bij de eerste traptrede voel ik dat de blonde donshaartjes op mijn armen overeind gaan staan. Een plotselinge rilling ijlt langs mijn rugengraat en eindigt prikkelend in mijn nek. Is het een reactie op de koele ruimte, of komt het door zijn naderende aanwezigheid? Bij de volgende traptrede begin ik licht te beven en weet ik het antwoord. Als ik de flauwe bocht om ben kijk ik op. Bovenaan de trap verschijnen twee stevige benen in een spijkerbroek. Daarboven een donker T-shirt en blote armen, die losjes langs een brede romp bungelen. Als ik zijn handen zie, schiet de prikkeling vanuit mijn nek pijlsnel naar beneden en resoneert weeïg in mijn onderbuik. Pas als ik bijna boven ben zie ik zijn hoofd. Donkere schaduwen spelen met de contouren van zijn schedel en gezicht.

Door de duisternis kan ik zijn blik niet vangen.

‘Hoi,’ zeg ik.

‘Hallo,’ groet hij terug. Hij wacht bewegingloos tot ik de laatste traprede heb getrotseerd. Vlak voor hem blijf ik staan. Klamme handen. Wankelende benen. Schoolmeisje. Bakvis.

‘Leuk dat je er bent.’ Hij buigt zich naar me toe om twee zoenen te geven. ‘Je ziet er mooi uit.’ Zijn goedkeurende blik glijdt van mijn gezicht naar beneden en weer terug. Ineens ben ik me bewust van de stof van mijn jurk, die ik gisteren op de valreep heb gekocht. Een retromodel van EDC. Zacht katoen, wit met lichtblauwe streepjes, rok lengte tot op de knie en knoopjes van boven tot beneden. Schattig, noemde de verkoopster hem.

‘Kom verder.’ Hij draait zich om met een vanzelfsprekendheid die me wat rustiger maakt. Ik stap het appartement binnen en kom in een gang met meerdere deuren.

‘Moet ik mijn schoenen uitdoen?’ vraag ik. Hij kijkt over zijn schouder met een licht verbaasde blik, alsof ik vraag of ik hem mag tutoyeren.

‘Nee hoor.’

Ik loop achter hem aan, de woonkamer in. Hij zegt dat ik niet op de rommel moet letten. Hij had willen opruimen, maar daar is het niet meer van gekomen. Ik neem de overdaad aan kleuren en spullen in me op. Dit is dus een kunstenaarshuis, dringt tot me door. Zo te zien werkt hij niet in zijn woonkamer, maar leeft hij in zijn atelier. Vanaf de linkerkant stroomt een zee van licht de kamer binnen, afkomstig van hoge ramen en openstaande balkondeuren. Dwars in de kamer staan een diepe leren bank en een rommelige open kast. Hompen klei, bussen acrylverf, papier en losliggend gereedschap puilen eruit. Tussen opgestapelde stukken hout ontwaar ik zelfs een kettingzaag. Aan de muren hangen foto’s van mensen die blijkbaar voor hem van betekenis zijn, schilderijen van dieren en schetsen van naakte, vrouwelijke figuren. Ik kijk ongemakkelijk weg en vraag me onwillekeurig af waar de grens tussen pornografie, plat exhibitionisme en grensverleggende kunst ligt.

‘Kon je het makkelijk vinden?’ Hij loopt naar de open keuken aan de rechterzijde van het appartement.

‘Prima,’ knik ik. Dat ik drie keer de weg moest vragen en op het punt stond een taxi naar zijn huis te nemen omdat ik horendol werd van al die op elkaar lijkende straten, zeg ik maar niet.

‘Ik was net mijn boodschappen aan het uitpakken.’ Hij wijst naar twee volle tassen op de keukenvloer. Een van de Albert Heijn en een van de Ekoplaza.

‘Je koopt dus ook bij de natuurvoedingswinkel?’ vraag ik, vooral blij dat hij over zoiets gewoons begint.

‘Alleen als ik indruk wil maken op mijn bezoek.’ Er verschijnt een schuine glimlach op zijn gezicht. ‘Nee hoor, onzin. Ik kom daar vaak, vooral voor vleeswaren. Want dat afvalvlees uit de supermarkt is volgepompt met water en antibiotica. Hoef ik niet. Jij eet zeker vegetarisch?’

‘Hoe weet je dat?’

‘Het is aan je te zien.’

‘Waarom?’

Hij recht zijn rug, knijpt zijn ogen samen en neemt me voor de tweede keer helemaal op. Straks vraagt hij nog of ik een rondje wil draaien.

‘Dat soort dingen zie ik gewoon.’ Hij haalt zijn schouders op en buigt zich weer over de boodschappen. Haalt een doosje hazelnoten en vijgen tevoorschijn en stopt die in een van de volle keukenkastjes. Met een tros bananen in de hand gebaart hij naar de koelkast, of ik iets wil drinken. Een beetje water, antwoord ik. Van het overvolle aanrecht pakt hij een glas. Gezien de rommel aan weerszijden van de spoelbak kan ik onmogelijk bepalen of het glas bij de schone of de vuile vaat hoort. Hijzelf misschien ook niet, want hij spoelt het glas af onder de kraan en opent dan de koelkast. Er komt een groene fles tevoorschijn. Voor ik kan zeggen dat ik liever geen prik drink en gewoon kraanwater bedoelde, schenkt hij het glas vol. Als ik het slapjes aanpak gaat er een plons over de rand.

‘Sorry,’ zegt hij verontschuldigend, maar bedenkt zich dan. ‘Zei

ik nou sorry? Wat is dat nou voor onderdanig gedrag van mij. Je deed het zelf!

Ik lach en hij draait zich weer om naar de boodschappen. Het gemorste water blijft op de vloer liggen.

‘Woon je hier al lang?’ vraag ik, terwijl ik stiekem zijn lichaam gadesla. Hij zet een doos scharreleieren gevaarlijk dicht bij de rand van het aanrecht.

‘Nee, een jaar of drie.’

‘Drie jaar?’

‘Ja. Of vind jij dat lang?’

‘Best wel.’

‘Ach, tijd is betrekkelijk.’ Hij haalt zijn schouders op. ‘Hoe ouder je wordt, hoe korter en onbeduidender het leven lijkt. Het omgekeerde dopplereffect.’

Ik kijk hem vragend aan.

‘Dat weet je toch wel,’ vervolgt hij. ‘Als je in de trein zit en een spoorwegovergang met bellen nadert, dan wordt dat geluid steeds hoger en indringender. Net alsof het wordt samengeperst. Als de trein dan die spoorwegovergang passeert, lijkt de toonhoogte te dalen. Alsof het geluid uitdijt en versmelt met het landschap.’

‘Ja, dat ken ik.’

‘Met tijd is dat andersom,’ vervolgt hij. ‘De toekomst kan ver weg lijken, maar dat wat achter ons ligt verdicht zich razendsnel. Hoe ouder je wordt, hoe meer het verleden zich lijkt te comprimeren en hoe betekenislozer het wordt. Daar kom je nog wel achter.’

‘Vind je je verleden betekenisloos?’

‘Nou, het vormt je natuurlijk. Het maakt je tot wie je bent. Maar ik ben er totaal niet mee bezig. Ik denk bijna nooit aan vroeger.’

‘Je bent goed in loslaten?’

‘Zeker.’

Ik wil doorvragen, maar realiseer me dat ik niet weer in mijn journalistieke rol moet vallen. Het is nauwelijks een week geleden dat we elkaar voor het eerst ontmoetten voor een interview. In

opdracht van een online magazine werk ik aan een portretreeks over verschillende kunstenaars en hij past daar perfect tussen. Maar de redactie waarschuwde me van tevoren: 'Die man is geen makkelijke interviewkandidaat. Alles moet op zijn manier en als hem iets niet bevalt is hij zó weg.' Al bij het maken van een afspraak merkte ik dat de redactie weleens gelijk kon gaan krijgen. Hij wilde niet zijn nummer geven, maar ik moest het doen met het adres van een café van zijn keuze en een tijdstip dat gunstig was voor hem. In de weken voorafgaand aan het interview verschoof hij de datum twee keer en ik ging al bijna op zoek naar een vervangende kandidaat. Maar het ging toch door, en toen ik het café binnenstapte zat hij al te wachten met een *NRC Handelsblad* en een chai latte voor zijn neus. Bij het formeel schudden van zijn hand had ik nooit kunnen bedenken dat ik nog geen week later zijn huis zou betreden. Laat staan de reden daarvan.

'Zo vind ik het wel even goed.' Hij kijkt naar de tassen, die bijna leeg zijn. 'Kom, laten we gaan zitten,' stelt hij voor.

'Waar?'

'Waar je maar wilt.'

Ik laat me op een van de stoelen aan de grote keukentafel zakken. Ook de tafel ligt bezaaid met spullen. Ieder beschikbaar hoekje van zijn appartement vormt blijkbaar een verzamelpunt van objecten en gebruiksvoorwerpen die niet dringend noodzakelijk zijn, maar misschien ooit van pas kunnen komen. Ergens tussen de enveloppen en half gebruikte kladblokken zwerft een leesbril. Die roept iets vertederends op, al begrijp ik niet waarom.

'En jij komt dus helemaal van de eilanden, onder in Zuid-Holland.' Hij neemt plaats aan het hoofdeinde van de tafel, waardoor we op nog geen armlengte van elkaar af zitten.

'Klopt. Ben je daar weleens geweest?'

'Vast wel. Veel groen, polder?'

'Precies.'

We praten. Over onze woonplaatsen, waar we opgroeiden en onze creatieve interesses. Hij vertelt over zijn kinderen, die nauwelijks jonger zijn dan ik, en hij vraagt naar de mensen in mijn le-

ven die belangrijk voor me zijn. Af en toe stopt hij midden in een verhaal om zich te verontschuldigen – ‘Ik praat te veel, hè? Sorry, erg enthousiast.’ – waarop ik een nieuwe vraag stel. Als hij ergens de nadruk op wil leggen raakt hij kort mijn bovenarm aan met zijn wijsvinger. Alsof hij ongemerkt wil voelen hoe warm of koud ik inmiddels ben. Even bestaat er geen tijd meer. Niet vóór ons, niet achter ons, niet tussen ons: ik vergeet dat hij bijna een kwart eeuw ouder is dan ik. Voor een moment begin ik me op mijn gemak te voelen. Maar als het uiteindelijk toch stilvalt kijkt hij me lang en indringend aan.

‘Dus, Sofie, daar ben je dan,’ zegt hij op onverwachts serieuze toon. Mijn naam klinkt vreemd uit zijn mond. ‘Moedig, eigenlijk.’ Hij vouwt zijn handen samen.

‘Zo voelde het ook toen ik hierheen kwam,’ biecht ik op.

‘Dat snap ik. Heb je het aan iemand verteld?’

‘Nee. Dus als niemand na vandaag nog iets van me hoort, weet geen mens waar te zoeken.’

‘Mooi zo.’ Hij klinkt geamuseerd. ‘Om eerlijk te zijn had ik een plan. Ik wilde je eigenlijk grijpen bij binnenkomst.’ Met zijn handen maakt hij een bijbehorend gebaar. Ik kijk naar zijn brede, hoekige vingers en slik. ‘Je meesleuren naar mijn slaapkamer en gelijk pakken,’ voegt hij eraan toe op onverstoorbare toon.

‘Wat hield je tegen?’ vraag ik onbeholpen.

‘Toen je aanbelde en ik je zag staan, zo fris, maar tegelijkertijd zo gespannen... toen wilde ik je eerst op je gemak stellen. Zo’n actie leek me iets te bot.’

‘Je had het mogen doen,’ zeg ik dapper.

‘Weet ik. Dat gesprek ben ik echt niet vergeten, ook al zitten we leuk te praten over van alles en nog wat. Even kijken, wat schreef je ook alweer, letterlijk?’ Hij gaat verzitten en vist zijn telefoon uit zijn achterzak.

‘Alsjeblieft zeg, je gaat toch niet mijn berichtjes citeren?’

‘Hoezo niet? Je hebt ze zelf geschreven.’ Hij scrolt door zijn telefoon.

‘Schrijven is iets heel anders dan het uitspreken.’